

Озеран А.В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Стаття присвячена розгляду питань та процедур, які мають бути враховані під час аудиту звітності за сегментами. Виділено етапи аудиту звітності за сегментами та розглянуто проблемні питання, на які має звернути увагу незалежний аудитор під час перевірки цієї інформації.

Аудит, звітність за сегментами, етапи аудиту звітності за сегментами.

Вовк М.О.,

аспірант кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

АУДИТ СЕГМЕНТНОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Озеран А.В.,

к.э.н., доцент, доцент кафедры учета предпринимательской деятельности,
ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»

Вовк М.О.,

аспирант кафедры учета предпринимательской деятельности, ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»

Статья посвящена рассмотрению вопросов и процедур, которые должны быть учтены во время аудита сегментной отчетности. Выделены этапы аудита отчетности по сегментам и рассмотрены проблемные вопросы, на которые должен обратить внимание независимый аудитор во время проверки этой информации.

Аудит, сегментная отчетность, этапы аудита сегментной отчетности.

AUDIT OF SEGMENT REPORTING

Ozeran A.V.,

Ph.D. in Economics, Associated Professor of Department of Accounting of Entrepreneurship Activities,
SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"

Vovk M.O.,

Ph.D. Student of Department of Accounting of Entrepreneurship Activities, SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"

The article is committed with a review of issues and procedures that should be considered in the course of audit of segment reporting. The stages of audit of segment reporting are pointed out and the matters that should be considered by the independent auditor during verification are reviewed.

Audit, segment reporting, stages of audit of segment reporting.

Вступ

Звітність за сегментами є частиною пакету річної фінансової звітності суб'єкта господарювання. Інформація про звітні сегменти наводиться у Додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (якщо підприємство складає її відповідно до П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами» (далі – П(С)БО 29)) або подається як окремий фінансовий звіт (якщо суб'єкт господарювання готує його відповідно до МСФЗ 8 «Операційні сегменти» (далі – МСФЗ 8)). У будь-якому разі звітність за сегментами є додатковим інформаційним джерелом – уточненням напрямів діяльності підприємства. Її підготовка та подання може потребувати незалежного аудиту.

Постановка проблеми

Інформація про звітні сегменти є складовою річної фінансової звітності підприємства та його управління. Її метою є надання користувачам інформації про різні види господарської діяльності підприємства. Деагрегуючи консолідовану інформацію, звітність за сегментами дає змогу відобразити не тільки результати різних напрямів діяльності підприємства, а й опосередковано – його організаційної структури.

В аудиті звітності за сегментами на перший погляд немає нічого складного – лише перевірка критеріїв, методів та адекватності відображеної інформації про звітні сегменти. Проте у цій простоті перевірки і приховується основна проблема цієї ділянки аудиту річної звітності. По-перше,

звітність за сегментами є доповненням до пакету річної фінансової звітності, в якому провідне місце посідає Баланс (Звіт про фінансовий стан), та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Через це під час перевірки дуже мало уваги приділяється її змісту, методам, за якими вона була складена, адже головним є узгодження показників з консолідованими рахунками. По-друге, незалежним аудиторам дуже часто важко отримати вичерпну інформацію про звітні сегменти від управління, оскільки вона є досить закритою. По-третє, в Україні з переходом на МСФЗ постає питання про принципово новий підхід до відображення звітних сегментів. Це призведе до нового виклику для аудиторів, адже звітність за сегментами відображатиме не тільки напрями діяльності підприємства, але і внутрішньо-управлінські рішення, що зробить додаткову інформацію про них майже не доступною.

Аналіз наукових досліджень

Теоретичні та організаційно-методичні аспекти аудиту фінансової звітності достатньо повно та ґрунтовно розглянуто у спеціальній економічній літературі вітчизняними вченими, такими як Я.А. Гончарук, О.А. Петрик, В.С. Рудницький, В.Я. Савченко, Б.Ф. Усач та інші. Усі дослідження зазначених авторів є надзвичайно актуальними і доповнюють одне одного, проте вони стосуються переважно фінансової звітності взагалі та не приділяють уваги інформації за сегментами. Досить вагомий внесок у дослідження щодо аудиту звітності за сегментами та її впливу на прийняття управлінських рішень зробили західні науковці: Е. Алфонсо (E. Alfonso), Б. Балдвін (B. Baldwin), П.Г. Бергер (P.G. Berger), Р. Ганн (R. Hann), Д. Гійолі (D. Givoly), Дж. Дісуаза (J. D'Souza), Б.І. Лайл (B.E. Lail) та інші. Західні науковці спрямовують свої дослідження на вирішення питання: яким чином проведення аудиту звітності за сегментами впливає на довіру потенційних інвесторів. Проте подальшого вивчення й обґрунтування потребують найважливіші аспекти щодо організації та методики виконання аудиту звітності за сегментами в українських реаліях.

Метою статті є розробка методичного підходу до аудиту звітності за сегментами, незалежно від того, чи складена вона відповідно до П(С)БО 29 або МСФЗ 8, а також розгляд проблемних питань, на які має звернути увагу аудитор на кожному етапі перевірки цієї інформації.

Отже, що має врахувати незалежний аудитор під час перевірки звітності за сегментами?

Виклад основного матеріалу

Проведене дослідження надало можливість авторам розробити узагальнену схему методології аудиту звітності за сегментами, яка наведена на рис. 1.

Нижче пропонуємо детальніше розглянути кожен із наведених етапів.

Етап I. Дослідження нормативно-правового забезпечення аудиту звітності за сегментами.

Перш ніж розпочати перевірку цієї частини річної звітності компанії, необхідно вивчити нормативно-правове забезпечення складання та подання звітності за сегментами: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – ЗУ про бухгалтерський облік), ПСБО 29 чи МСФЗ 8 [1–3], ретельно ознайомитися з обліковою політикою підприємства, а саме з підходами до виділення сегментів його діяльності, визначення пріоритетного виду сегмента, розглянути засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках.

Після опрацювання всіх перелічених вище нормативно-правових актів, постає логічне питання: на які суб'єкти господарювання поширюється дія П(С)БО 29, а на які – МСФЗ 8? Це питання відкрите для дискусії та не має однозначної відповіді. Так, норми П(С)БО 29 застосовуються «підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (далі – підприємство) незалежно від форм власності (крім малих підприємств, неприбуткових організацій, банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності): 1) якщо підприємство зобов'язане оприлюднювати річну

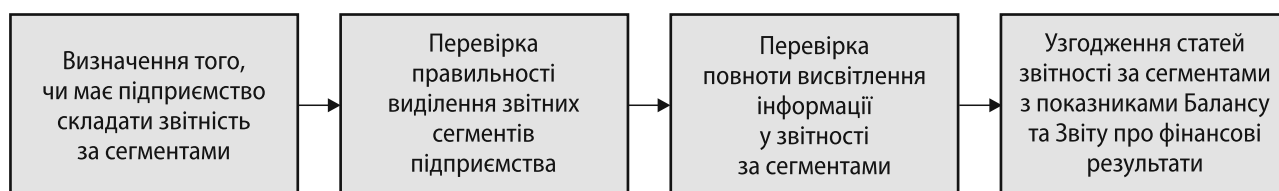

Рис. 1. Етапи проведення аудиту звітності за сегментами

фінансову звітність; 2) якщо підприємство займає монопольне (домінуюче) становище на ринку продукції (товарів, робіт, послуг); 3) якщо щодо продукції (товарів, робіт, послуг) підприємств до початку звітного року прийнято рішення про державне регулювання цін, у тому числі підприємств, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення» [3, п. 2]. МСФЗ 8 є обов'язковим до застосування для окремих чи індивідуальних звітів суб'єкта господарювання, консолідованої фінансової звітності групи з материнським підприємством:

- 1) боргові інструменти чи інструменти власного капіталу якого обертаються на відкритому ринку (на вітчизняній чи зарубіжній фондовій біржі або ж на позабіржовому ринку, зокрема на місцевому та регіональному ринках), або
- 2) який подає або перебуває в процесі подання своєї фінансової звітності до комісії з цінних паперів або іншого регулюючого органу для випуску інструментів будь-якого класу на відкритий ринок [2, § 2].

Таким чином, можна зробити висновок, що звітність за сегментами (незалежно від того, згідно з яким стандартом вона складена) є обов'язковою для складання для двох груп суб'єктів господарювання: по-перше, для підприємств, що оприлюднюють свою річну фінансову звітність (у тому числі підприємств, що торгують борговими інструментами чи інструментами власного капіталу); по-друге, для підприємств, діяльність яких є об'єктом державного регулювання (монополісти чи підприємства, ціна на продукцію яких регулюється державою).

Усвідомлення того, чи має підприємство складати звітність за сегментами чи ні, є важливим перед початком аудиту, адже може виникнути ситуація, коли керівництво підприємства приймає рішення про неподання такої інформації, хоча і зобов'язане це робити відповідно до законодавства. Якщо з другою групою підприємств все доволі зрозуміло, адже перелік таких суб'єктів господарювання визначено на державному рівні, то з першою групою підприємств не все так прозоро. Відповідно до Закону України про бухгалтерський облік, публічні акціонерні товариства (далі – ПАТ), складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами [1, ст. 12-1, п. 2]. Проте чи всі ПАТ мають складати та подавати звітність за сегментами? Очевидно – ні, оскільки їх діяльність може не відповідати критеріям, зазначеним

у МСФЗ 8. Іншими словами, якщо підприємство хоч раз здійснювало операції з продажу власних акцій (облігацій) чи купівлі акцій (облігацій) іншого підприємства, воно зобов'язане складати звітність за сегментами. У той же час, підприємство, яке не здійснювало подібних операцій, не повинно подавати таку інформацію, незважаючи на те що його фінансова звітність знаходиться у відкритому доступі. Слід додати, що жодним стандартом не заборонено складати звітність за сегментами за власним бажанням.

Етап II. Перевірка критеріїв визначення звітних сегментів

Друге дискусійне питання, яке може постати перед аудитором під час перевірки звітності за сегментами, – це ідентифікація критеріїв виділення сегмента для відображення інформації про нього у фінансовій звітності. Відповідно до П(С)БО 29, звітним (господарським чи географічним) вважається сегмент, який визначений підприємством за критеріями, наведеними у п. 9 П(С)БО 29 (рис. 2).

Всі методи передбачають кількісний підхід до визначення звітного сегмента. Проте, якщо підприємство має напрями діяльності, які не можуть бути визначені за цими методами, воно має об'єднати сегменти для подальшого відображення у фінансовій звітності. Аудитор має оцінити та перевірити, чи правильно були використані методи визначення звітного сегмента, чи правильно були об'єднані сегменти, які не можуть вважатися звітними. Джерелом інформації на цьому етапі можуть бути облікова політика підприємства, внутрішні накази та розпорядження тощо.

Якщо підприємство складає звітність відповідно до МСФЗ 8, визначення «звітний сегмент» заміняється терміном «операційний сегмент», що займається економічною діяльністю, від якої він може отримувати доходи та нести витрати (включаючи доходи та витрати, пов'язані з операціями з іншими компонентами того самого суб'єкта господарювання), операційні результати якого регулярно переглядаються вищим керівником з операційної діяльності суб'єкта господарювання для прийняття рішень про ресурси, які слід розподілити на сегменти, й оцінювання результатів його діяльності, та про який доступна дискретна фінансова інформація. Основою складання звітності за сегментами, ґрунтуючись на МСФЗ 8, є *управлінський підхід*. Це означає, що інформація, яка міститься у звітних сегментах, відображає організаційну структуру підприємства. Для цього стандарт вводить поняття «вищий керівник з операційної

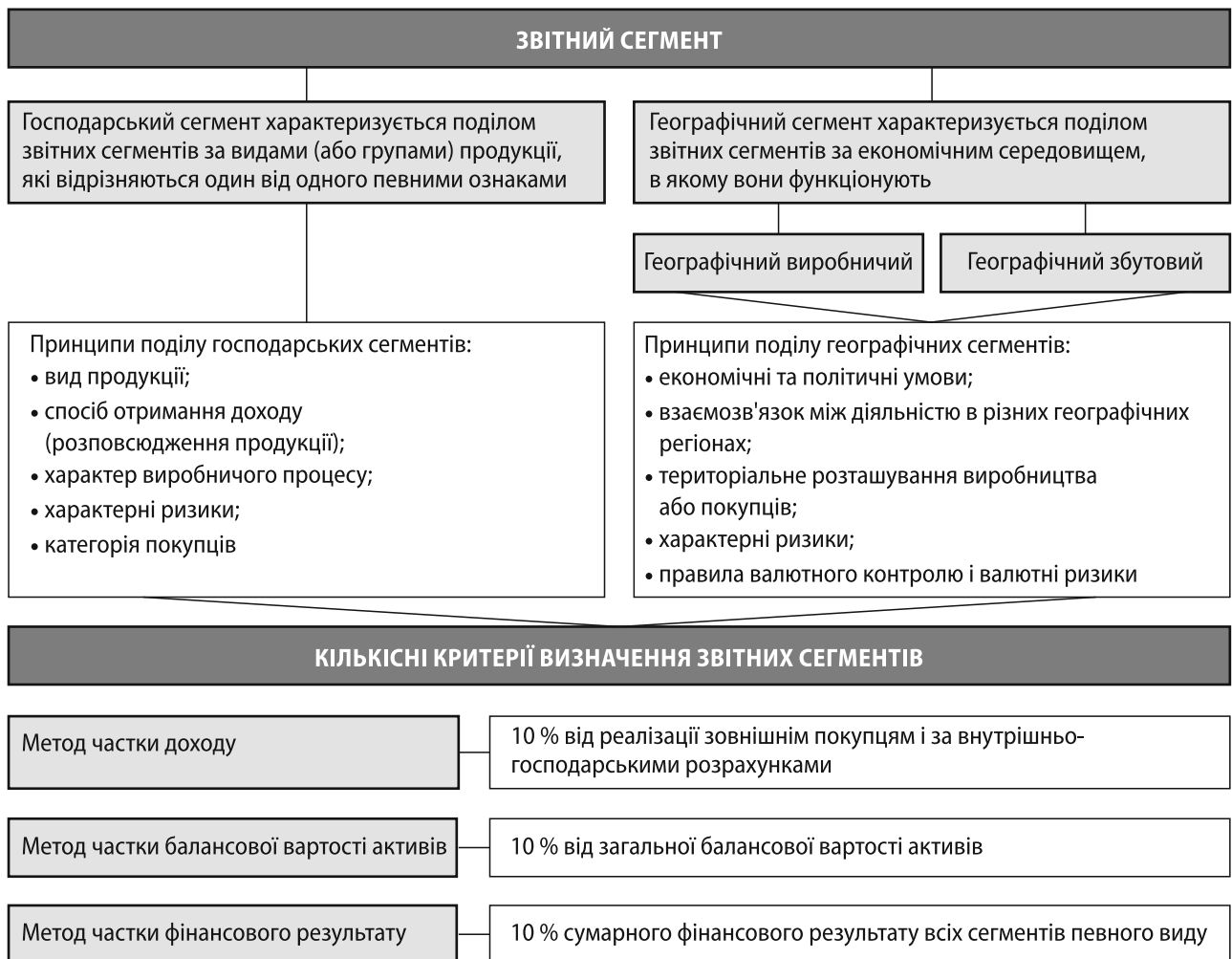

Рис. 2. Поділ звітних сегментів [3]

діяльності» (далі – ВКОД), що, по суті, є функцією (а не обов'язково менеджер на конкретній посаді), яка полягає у розподілі ресурсів на операційні сегменти та оцінюванні результатів їх діяльності [2, § 7]. Розуміння того, хто є ВКОД, є визначальним для аудиту.

На етапі визначення критеріїв виділення сегментів для подальшого відображення інформації про них у фінансовій звітності незалежному аудиторіу вкрай важливо зрозуміти організаційну та управлінську структуру підприємства, яке він перевіряє. Адже головним принципом звітності за сегментами є надання інформації для того, щоб користувачі фінансової звітності могли оцінити характер та фінансовий вплив економічної діяльності, якою займається суб'єкт господарювання, а також економічні умови, за яких він функціонує. Таким чином, звітність за сегментами (як жодна інша форма звітності) компліює фінансову та управлінську звітність підприємства. Не секрет, що управлінська звітність є закритою інформацією, яку неохоче розкриває керівництво компанії. Для вирішення цієї проблеми аудитор має запросити у керівництва

інформацію про критерії, які воно використовує для ідентифікації звітних сегментів. Джерелом такої інформації можуть бути: 1) управлінські звіти щодо результатів діяльності та розподілу ресурсів серед підрозділів підприємства; 2) дані, які є частиною інформаційних матеріалів для ради директорів; 3) інформація, яка надається вищому управлінському персоналу для прийняття управлінських рішень та аналізу, тощо.

Наведемо приклади розмежування сегментів на звітні й ті, які не вважаються такими. Так, головний офіс суб'єкта господарювання не може вважатися звітним сегментом, оскільки метою його діяльності є загальне управління підприємством, а не генерування прибутків. З іншого боку, інформація про новостворений підрозділ підприємства може відобразитися у звітності (тобто є звітним сегментом), оскільки має велике значення для суб'єкта господарювання, незалежно від того, приносить він прибутки чи ні. Припустімо, підприємство має завод з виробництва танків у Китаї. Це один із напрямів діяльності суб'єкта господарювання (10% від загальної балансової

вартості активів). У результаті діяльності на заводі з'являється побічний продукт (металева стружка тощо), і завод починає виробляти голки для шприців для щеплення місцевого населення. Якщо підприємство складає звітність за сегментами за географічною ознакою, які сегменти у такому разі можуть визнаватися звітними? Відповідь: виробництво танків є звітним сегментом, а виробництво голок – ні.

Етап III. Перевірка повноти висвітлення інформації про сегменти у фінансовій звітності

Основною метою аудиту є формування професійної думки аудитора відносно достовірності та повноти даних фінансової звітності суб'єкта господарювання. Отже, на цьому етапі аудиту звітності за сегментами незалежний аудитор має перевірити, чи вся інформація про звітні сегменти відображена у звітності. Головним завданням аудиту на цьому етапі повинна стати перевірка повноти та якості інформації, що відображена у звітності за сегментами (у тому числі інформації про доходи та витрати, активи та інше).

Етап IV. Перевірка узгодження показників звітності за сегментами з показниками інших форм фінансової звітності

Останнім кроком аудиту звітності за сегментами є перевірка узгодження показників звітності за сегментами із сукупною інформацією про доходи, витрати, активи та іншими важливими статтями Балансу і Звіту про фінансові результати (рис. 3). Слід зазначити, що звітність за сегментами є унікальною формою звітності, яка містить не тільки балансові рахунки, а й рахунки доходів і витрат.

Цей етап аудиту, на перший погляд, є технічним і потребує лише підрахунку показників. Проте, на нашу думку, це не так. Як відомо, розподіл ресурсів (активів, зобов'язань тощо) між сегментами має досить суб'єктивний характер. Так, наприклад, один і той самий актив може бути використаний для виготовлення двох видів продукції (ламінату та паркету), інформація про результати реалізації яких має бути відображена як два різні сегменти. Більше того, підприємство самостійно у своїй обліковій політиці визнає, що ці напрями є двома різними видами діяльності і є звітними сегментами підприємства. Постає питання, як розподіляється і відображається цей актив у звітності за сегментами? У цьому випадку недостатньо, щоб сума активів всіх сегментів збігалася із загальною цифрою, відображеною в Балансі. Необхідно чітко розуміти принцип розподілу цього активу.

Для зручності узгодження показників звітності за сегментами з іншими формами фінансової звітності підприємства пропонуємо використовувати формат робочого документа, наведеного у Зразку 1.

Аналогічна ситуація із розподілом результатів діяльності різних сегментів. Управління даними звітності за сегментами – це маніпуляція поданням інформації у консолідованій та сегментарній звітності. Вимоги щодо подання звітності за сегментами, які наразі існують, дають можливість її укладачам перемішувати доходи та витрати між сегментами [7, 8]. Таким чином, доходи і витрати можуть відображатися у складі операційних (звітних) чи не операційних (не звітних) сегментів, що дає змогу створити так звану «димову завісу» для користувачів фінансової звітності, прикрашаючи чи ховаючи результати різних напрямів діяльності

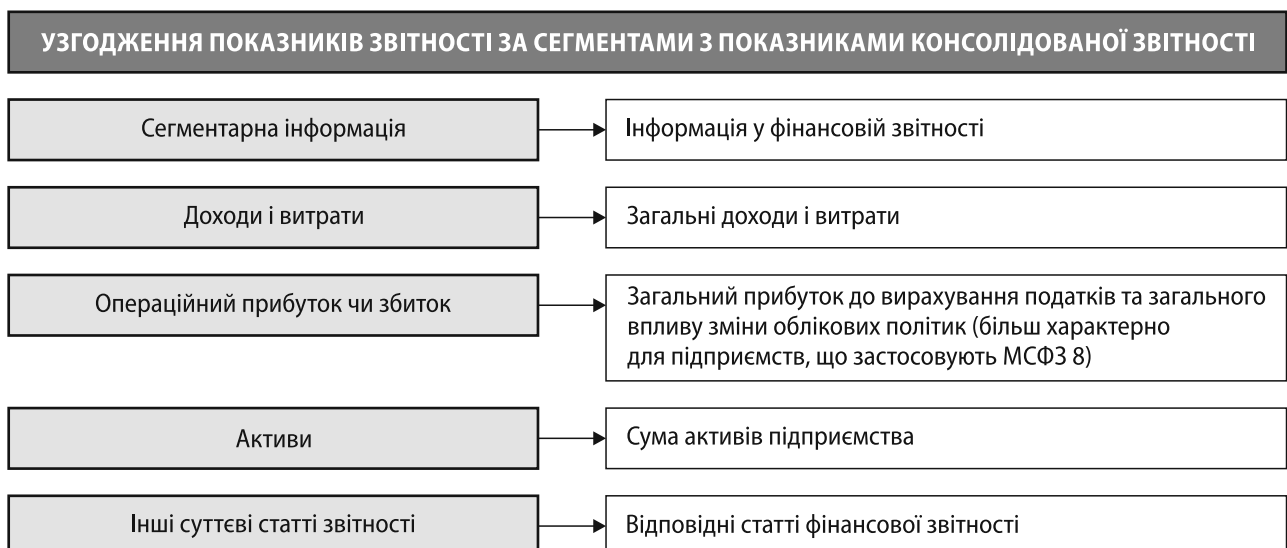

Рис. 3. Узгодження показників звітності за сегментами з показниками фінансової звітності

РОБОЧИЙ ДОКУМЕНТ АУДИТОРА

Зразок 1

Зведені дані про результати узгодження показників звітності
за сегментами з показниками фінансової звітності

Назва компанії, що перевіряється _____

Прізвище, ім'я, по батькові аудитора _____

Період, за який проводиться перевірка _____

ПОКАЗНИК ЗВІТНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ	ПОКАЗНИК БАЛАНСУ/ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	РОЗБІЖНОСТІ	ПРИЧИНИ ВИЯВЛЕНИХ РОЗБІЖНОСТЕЙ
1	2	3	4
Усього доходів звітних сегментів	Дохід від реалізації продукції + інші операційні доходи + фінансові доходи + інші фінансові доходи + інші доходи	Не виявлено	
Активи звітних сегментів	Активи підприємства	Не виявлено	

Робочий документ використано при складанні аудиторського звіту

Аудитор _____ (підпис, ПІБ)

Робочий документ прийнято

Керівник аудиторської перевірки _____ (підпис, ПІБ)

підприємства. Така маніпуляція не впливає на загальний результат, проте впливає на оцінку продуктивності звітних сегментів. Маніпулювання інформацією у сегментарній звітності є формою згладжування результатів діяльності підприємства, і ні в якому разі не призводить до порушення вимог бухгалтерських стандартів. Однак це порушує достовірність інформації, підтвердження якої є метою аудиту фінансової звітності.

Певні проблеми також виникають під час визначення суттєвості статей звітності за сегментами. Це притаманно суб'єктам господарювання, які складають звітність за МСФЗ 8. Вирішення цієї проблеми полягає у розумінні специфіки діяльності підприємства. Наприклад, якщо компанія займається виробництвом і реалізацією медикаментів, то стаття «Дослідження та розробки» у звітності буде суттєвою. Проте, якщо, наприклад, підприємство виготовляє кондитерські вироби (печиво, шоколад, цукерки), ця стаття може бути несуттєвою, адже, як правило, такі суб'єкти господарювання мають сталий асортимент продукції. Від точного визначення суттєвості статей залежить повнота даних звітності за сегментами.

Під час проведення аудиту звітності за сегментами аудитор приймає рішення за результатами оцінки системи внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку щодо методу організації перевірки (суцільний, вибірковий, аналітичний чи комбінований). У таблиці 1 наведені процедури, які пропонуються для використання під час аудиту звітності за сегментами. Процедури

мають загальний характер і можуть бути використані під час перевірки звітності за сегментами, яка була складена як за П(С)БО 29, так і за МСФЗ 8. Таблиця 1 може бути використана для експрес-перевірки звітності за сегментами для виявлення проблемних зон, які, власне, можуть підлягати подальшій перевірці.

Наприкінці необхідно зазначити, що аудит інформації за сегментами обов'язково має проводитися під час аудиту річної фінансової звітності підприємства. Однак перевірка звітності за сегментами може бути виконана у межах завдань з погоджених процедур відповідно до Міжнародного стандарту супутніх послуг 4400 «Завдання з виконання узгоджених процедур стосовно фінансової інформації» (далі – МССП 4400). При цьому основними замовниками такої перевірки можуть бути як власники (інвестори), так і кредитори підприємства, тобто головні постачальники ресурсів. Втім, в обох випадках етапи, методи і процедури перевірки будуть однаковими. Але за підсумками виконання завдань з погоджених процедур аудитор надає звіт про фактичні результати узгоджених процедур, в якому упевненість не висловлюється.

Висновки

Звітність за сегментами є складовою річної фінансової звітності підприємства, тому вона так само, як й інші форми, підлягає перевірці та підтвердженню з боку зовнішнього аудитора. Основними джерелами інформації для аудитора є

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ АУДИТУ ЗВІТНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ

Таблиця 1

№	ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ	ТАК/НІ	АУДИТОРСЬКІ ДОКАЗИ	ПРИМІТКИ, КОМЕНТАРІ
Дотримання загальних вимог розкриття інформації у звітності за сегментами				
1	Компанія має інструменти власного чи боргового капіталу, які обертаються на вільному ринку?			
2	Компанія перебуває в процесі підготовки до продажу інструментів власного чи боргового капіталу на вільному ринку?			
3	Компанія добровільно розкриває інформацію про звітні сегменти у своїй фінансовій звітності?			
Звітні сегменти				
4	Чи відповідають звітні сегменти критеріям, наведеним у П(С)БО 29 чи МСФЗ 8?			
Критерій об'єднання звітних сегментів				
5	Якщо звітні сегменти були об'єднані в один, то: 5.1. Об'єднання відбулося відповідно до вимог стандартів; 5.2. Сегменти мають спільні економічні характеристики (подібні товари, виробничі процеси, типи клієнтів і т. д.)?			
Кількісні критерії виділення звітних сегментів				
6	За яким методом було виділено звітний сегмент?			
Розкриття інформації				
7	Чи підприємство розкриває інформацію щодо типів товарів та послуг, від яких воно отримує прибутки?			
8	Чи вся інформація про доходи та витрати, прибутки та збитки, активи та інші суттєві статті була відображена?			
Узгодження показників звітності за сегментами з показниками фінансової звітності				

нормативно-правові акти, що регулюють процес складання та подання звітності за сегментами, накази та розпорядження керівників підприємства, облікова політика підприємства.

Проведене дослідження дало змогу визначити етапи проведення аудиту звітності за сегментами та окреслити проблемні питання, на які має звернути увагу незалежний аудитор під час її перевірки. Визначення критеріїв, за якими виділяються звітні сегменти підприємства, є основою для перевірки, та закладає фундамент для розуміння напрямів діяльності підприємства, а також інформації, яка може бути суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Узгодження статей звітності за сегментами з показниками фінансової звітності – не лише

технічні підрахунки. Це є ні що інше як глибокий аналіз правильності розподілу активів, доходів і витрат між сегментами.

Під час аудиту звітності за сегментами аудитор необхідно пам'ятати, що формування цієї форми звітності залежить здебільшого від професійного судження менеджерів, які її складають. Це не впливає на загальний фінансовий результат діяльності підприємства, але значною мірою викривлює подання інформації для користувачів фінансової звітності, адже головним принципом та завданням складання та подання звітності за сегментами є розкриття інформації, що дасть можливість користувачам фінансової звітності оцінити природу та результати діяльності різних напрямів діяльності компанії.

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 02.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 8 «Операційні сегменти», виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, зі змінами станом на 1 січня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_k53
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами» : затв. Наказом Міністерства України від 19.05.2005 р. № 412 та зареєстровано у Міністерстві України 03.06.2005 р. за № 621/10901 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>
4. Alfonso E. Managers' Segment Financial Reporting Choice: An Analysis of Firms' Segment Reconciliations / E. Alfonso, D. and Yu S.C. Hollie // Journal of Applied Business Research. – 1984. – 28 (6) – P. 1413–1444.
5. Baldwin B. Segment Earnings Disclosure and the Ability of Security Analysts to Forecast Earnings Per Share / B. Baldwin // The Accounting Review. – 1982. – № 59 (3). – P. 376–389.
6. Berger P.G. The Impact of SFAS 131 on Information and Monitoring / P.G. Berger, R. Hann // Journal of Accounting Research. – 2003. – № 1 (2). – P. 163–223.
7. Givoly D. Measurement Errors and Information Content of Segment Reporting / D. Givoly, C. Hayn, J. D' Souza // Review of Accounting Studies. – № 4. – P. 15–43.
8. Lail B.E. Strategic Segment Reporting Using the "Corporate/Other" Segment / B.E. Lail, W.B. Thomas, G. Winterbotham. – Accounting Horizons, 2013.

1. Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" from 16.07.1999 № 996 -XIV: as of 02/12/2012 [electronic resource]. – Mode of access: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian]
2. International Financial Reporting Standard 8 "Operating Segments", issued by the Board on International Accounting Standards, as amended as of January 1, 2012 [electronic resource]. – Mode of access: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_k53 [in Ukrainian]
3. Regulation (Standard) IAS 29 "Financial Reporting by Segments": approved by Order of the Ministry of Finance of Ukraine from 19.05.2005, № 412 and registered in the Ministry of Justice of Ukraine 03.06.2005, № 621/10901 [electronic resource]. – Mode of access: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05> [in Ukrainian]
4. Alfonso E. Managers' Segment Financial Reporting Choice: An Analysis of Firms' Segment Reconciliations / E. Alfonso, D. and Yu S.C. Hollie // Journal of Applied Business Research. – 1984. – 28 (6) – P. 1413–1444. [in English]
5. Baldwin B. Segment Earnings Disclosure and the Ability of Security Analysts to Forecast Earnings Per Share / W. Baldwin // The Accounting Review. – 1982. – № 59 (3). – P. 376–389. [in English]
6. Berger P.G. The Impact of SFAS 131 on Information and Monitoring / P.G. Berger, R. Hann // Journal of Accounting Research. – 2003. – № 1 (2). – P. 163–223. [in English]
7. Givoly D. Measurement Errors and Information Content of Segment Reporting / D. Givoly, C. Hayn, J. D'Souza // Review of Accounting Studies. – № 4. – P. 15–43. [in English]
8. Lail B.E. Strategic Segment Reporting Using the "Corporate / Other" Segment / B.E. Lail, W.B. Thomas, G. Winterbotham. – Accounting Horizons, 2013. [in English]

Дата подання рукопису: __. __. 2014 р.